

PORADNIK

na temat pomocy udzielanej w Polsce w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie

- ***Informacje na temat przekraczania granicy***

Podczas przekraczania granicy przydatne są wszystkie dokumenty potwierdzające tożsamość. Jeśli to możliwe uchodźcy powinni zabrać ze sobą najważniejsze dokumenty – paszport wewnętrzny, paszport zagraniczny, akty urodzenia dzieci, z którymi podróżują, dokumentację medyczną. Jeśli dziecko nie ma dowodu tożsamości lub paszportu, przydatny jest akt urodzenia.

Decyzje związane z przewożonymi ruchomościami podejmuje podczas przekraczania granicy Krajowa Administracja Skarbowa.

Uchodźca, który nie potrzebuje pilnej pomocy i ma zapewniony nocleg nie musi rejestrować się w Punkcie Recepcyjnym ani nigdzie indziej. Po przekroczeniu granicy może od razu jechać do swojego miejsca docelowego w całej Polsce. Obywatele Ukrainy, którzy na skutek rosyjskiej agresji opuścili swoją ojczyznę, będą mogli legalnie przebywać w Polsce przez 18 miesięcy. Będzie to dotyczyć osób, które przybyły do Polski bezpośrednio z Ukrainy i zadeklarowały zamiar pozostania na terytorium Polski.

Osób przekraczających granicę nie obowiązuje kwarantanna z powodu COVID-19.

- ***Przekraczanie granicy ze zwierzętami***

Psy, koty, fretki muszą mieć mikrochip i szczepienie, pozostałe (gryzonie, króliki, płazy, gady, ozdobne zwierzęta wodne, bezkręgowce) bez ograniczeń, ale decyzję podejmie podczas przekraczania granicy Krajowa Administracja Skarbowa.

- ***Zakwaterowanie***

Punkty recepcyjne

Punkty recepcyjne są to obiekty przeznaczone dla osób, które nie mają zapewnionego miejsca pobytu w Polsce. W punkcie recepcyjnym są zapewnione: informacje na temat pobytu w Polsce, tymczasowe zakwaterowanie w Polsce, ciepły posiłek, napój, podstawowa opieka medyczna. Lista punktów recepcyjnych znajduje się w Załączniku nr 1.

Pod poniższym, rządowym adresem obywatele Ukrainy mogą zgłosić poszukiwanie zakwaterowania:

<https://pomagamukrainie.gov.pl/>

Dopłaty dla podmiotów przyjmujących uchodźców

Każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, może być przyznane świadczenie pieniężne z tego tytułu na podstawie umowy zawartej z gminą nie dłużej niż na okres 60 dni. Okres wypłaty świadczenia może być przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach. Ma być ono wypłacane przez okres dwóch miesięcy w wysokości 40 zł dziennie (ok. 1200 zł miesięcznie).

Zakwaterowanie jest ponadto oferowane przede wszystkim przez samorządy, organizacje pozarządowe i związki zawodowe, a także przedsiębiorstwa i osoby prywatne. Informacji na temat ofert schronienia należy szukać na stronach internetowych poszczególnych samorządów.

- ***Bezpłatne przejazdy pociągami na terenie Polski. Podróż do innych krajów***

Obywatele Ukrainy mogą odbywać nieodpłatne przejazdy w klasie 2 pociągami PKP Intercity kategorii ekonomicznych TLK i IC w komunikacji krajowej i międzynarodowej (bezpłatne bilety w komunikacji międzynarodowej są do stacji granicznej w Polsce – odpowiednio Chałupki i Rzepin). Dalsza podróż do Czech, Niemiec, Słowacji, Austrii albo Węgier odbywa się na podstawie paszportu, dowodu tożsamości lub innego dokumentu, który potwierdza ukraińskie obywatelstwo. Podróżni otrzymają bezpłatny bilet.

- ***Dostęp do rynku pracy***

Zezwolenie na pobyt czasowy i zezwolenie na pracę

Obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest lub był uznawany za legalny na podstawie niniejszej ustawy udzielane jest, na jego wniosek, zezwolenie na pobyt czasowy. Zezwolenia na pobyt czasowy udzielane są jednorazowo na okres 3 lat, licząc od dnia wydania decyzji. Wniosek o udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy, obywatel Ukrainy powinien złożyć nie wcześniej niż przed upływem 9 miesięcy od dnia legalnego wjazdu na terytorium RP, a nie później niż w okresie 18 miesięcy od dnia 24 lutego 2022 r.,

Obywatel Ukrainy, któremu udzielono zezwolenia na pobyt czasowy, jest uprawniony do wykonywania pracy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez konieczności posiadania zezwolenia na pracę.

Praca dla lekarzy i pielęgniarek z Ukrainy

Od dnia 24 lutego 2022 r., przez okres 18 miesięcy, niezależnie od trwania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, obywatelowi Ukrainy, który uzyskał kwalifikacje lekarza lub lekarza dentystry poza terytorium państw

członkowskich Unii Europejskiej, można udzielić zgody na wykonywanie zawodu lekarza albo zgody na wykonywanie zawodu lekarza dentysty oraz przyznać warunkowe prawo wykonywania zawodu lekarza albo warunkowe prawo wykonywania zawodu lekarza dentysty, jeżeli spełnia warunki, o których mowa w art. 7 ust. 2a pkt 3–5 i 7 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty.

Od dnia 24 lutego 2022 r., przez okres 18 miesięcy, niezależnie od trwania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, obywatelowi Ukrainy, który uzyskał kwalifikacje pielęgniarki lub położnej poza terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, można udzielić zgody na wykonywanie zawodu pielęgniarki albo położnej oraz przyznać warunkowe prawo wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej, jeżeli spełnia warunki, o których mowa w art. 35a ust. 1 pkt 3–5 i 7 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej.

Praca dla nauczycieli akademickich z Ukrainy

Obywatel Polski lub obywatel Ukrainy, który wjechał na terytorium Polski legalnie, bezpośrednio z terytorium Ukrainy w okresie od 24 lutego 2022 r., który oświadczy, że 24 lutego 2022 r. pracował jako nauczyciel akademicki lub pracownik naukowy na terytorium Ukrainy oraz posiada wymagany tytuł zawodowy, stopień naukowy, stopień w zakresie sztuki lub tytuł profesora i odpowiednie kwalifikacje do zajmowania danego stanowiska – może zostać zatrudniony w uczelni/jednostce naukowej/PAN/instytucie badawczym/sieci Łukasiewicz bez przeprowadzenia konkursu.

Działalność gospodarcza obywateli Ukrainy

Obywatele Ukrainy, których pobyt na terytorium RP jest legalny w rozumieniu przepisów ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa oraz ustawy o cudzoziemcach mogą podejmować i wykonywać działalność gospodarczą na terytorium RP na takich samych zasadach jak obywatele polscy. Powyższa możliwość będzie zależna od uzyskania przez obywatela Ukrainy nr PESEL. W momencie, gdy pobyt obywatela Ukrainy przestanie być legalny, przedsiębiorca ten będzie podlegał wykreśleniu z CEIDG.

Przedłużenie ważności dokumentów pobytowych

Przedłużenie ważności dokumentów pobytowych następuje w przypadku:

- jeżeli ostatni dzień okresu pobytu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie wizy krajowej przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. (okres pobytu na podstawie tej wizy oraz okres ważności tej wizy ulegają przedłużeniu z mocy prawa do dnia 31 grudnia 2022 r.),
- jeżeli ostatni dzień okresu ważności zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego obywatelowi Ukrainy przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. (okres ważności tego zezwolenia ulega przedłużeniu z mocy prawa do dnia 31 grudnia 2022 r.),

- jeżeli termin dobrowolnego powrotu, określony w decyzji wydanej wobec obywatela Ukrainy, przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. (ulega on przedłużeniu z mocy prawa do dnia 31 grudnia 2022 r.),
- jeżeli ostatni dzień okresu ważności:
 - 1) kart pobytu,
 - 2) polskich dokumentów tożsamości obywatela Ukrainy,
 - 3) dokumentów „zgoda na pobyt tolerowany”
- wydanych obywatelom Ukrainy przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. (ulega on przedłużeniu z mocy prawa do dnia 31 grudnia 2022 r.)
- jeżeli ostatni dzień dopuszczalnego okresu pobytu obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
 - 1) na podstawie wizy Schengen wydanej przez organ polski,
 - 2) na podstawie wizy wydanej przez inne państwo obszaru Schengen,
 - 3) na podstawie dokumentu pobytowego, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1030/2002 z dnia 13 czerwca 2002 r. ustanawiającego jednolity wzór dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich, wydanego przez właściwy organ innego państwa
 - 6) Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 115 z 29.04.2008, str. 1. obszaru Schengen albo innego dokumentu pobytowego wydanego przez organ tego państwa, uprawniającego do podróży po terytorium innych państw tego obszaru,
 - 4) w ramach ruchu bezwizowego
- przypada w okresie od dnia 24 lutego 2022 r., a pobyt ten rozpoczął się przed tym dniem (jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny do dnia 31 grudnia 2022 r.).

- **Wsparcie dla rodzin z dziećmi**

Obywatelom Ukrainy, którzy wjechali legalnie z Ukrainy do Polski po 23 lutego 2022 r. w związku z działaniami wojennymi i chcą pozostać w Polsce, Zakład Ubezpieczeń Społecznych będzie przyznawał i wypłacał świadczenia dla rodziny. Z ZUS można otrzymać następujące świadczenia:

- **na każde dziecko w wieku do 18 lat, które mieszka w Polsce świadczenie wychowawcze z programu Rodzina 500+, tzw. 500+.**

Jest to świadczenie dla rodzica, opiekuna tymczasowego i osoby sprawującej pieczę zastępczą nad dzieckiem.

- **na drugie i kolejne dziecko w wieku 12-35 miesięcy, które mieszka w Polsce rodzinny kapitał opiekuńczy, tzw. RKO.**

Jest to świadczenie dla rodzica i opiekuna tymczasowego.

- **do 400 zł miesięcznie dofinansowania opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna (dofinansowanie pobytu w żłobku) – na:**

- dziecko pierwsze i jedyne w rodzinie,
- dziecko pierwsze w rodzinie, jeśli na kolejne dziecko otrzymujesz RKO,

- na dziecko drugie i kolejne w rodzinie w wieku przed ukończeniem 12 miesiąca i po ukończeniu 35 miesiąca życia, na które został przyznany rodzinny kapitał opiekuńczy i kapitał ten został pobrany w łącznej przysługującej wysokości.

Dziecko musi być wpisane przez żłobek, klub dziecięcy lub dziennego opiekuna do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów. Jest to świadczenie dla rodzica, opiekuna tymczasowego i osoby sprawującej pieczę zastępczą nad dzieckiem.

- 300 zł raz w roku na każde dziecko w wieku do 20 lat (lub do 24 lat w przypadku ucznia z niepełnosprawnością), które mieszka w Polsce i uczy się w szkole – świadczenie z programu Dobry Start, tzw. 300+.

Jest to świadczenie dla rodzica, opiekuna tymczasowego i osoby sprawującej pieczę zastępczą nad dzieckiem.

Obywatele Ukrainy, którzy uciekają przed wojną, będą mogli także ubiegać się o jednorazowe świadczenie pieniężne na utrzymanie w wysokości 300 zł na osobę. Chodzi w szczególności o pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej.

• ***Dostęp do ochrony zdrowia***

Obywatelowi Ukrainy, który przybył do Polski w związku z agresją militarną Rosji na teren Ukrainy, i który zgłosi się z problemem zdrowotnym do lekarza rodzinnego, poradni specjalistycznej, czy szpitala należy udzielić adekwatnej pomocy medycznej. Świadczenia udzielone obywatelom Ukrainy rozliczy Narodowy Fundusz Zdrowia.

• ***Szczepienia przeciw Covid-19***

W odpowiedzi na wzmożone przekraczanie granic przez osoby narodowości ukraińskiej, w związku z konfliktem zbrojnym trwającym na terytorium Ukrainy, od 25 lutego 2022 roku, Minister Zdrowia wprowadził możliwość szczepienia cudzoziemców narodowości ukraińskiej w ramach Narodowego Programu Szczepień przeciw Covid-19. Warunkiem nabycia prawa do szczepienia jest posiadanie dokumentu potwierdzającego tożsamość. Dokumentem tym może być: dowód osobisty albo paszport albo tymczasowe zaświadczenie tożsamości cudzoziemca – TZTC. Lekarz ma prawo i powinien wystawić skierowanie na szczepienie za pośrednictwem aplikacji gabinet.gov.pl. Wystawiając skierowanie, w polu „dane pacjenta” powinien wybrać „Inny identyfikator” (zamiast „Numer PESEL”) i wprowadzić numer dokumentu, jakim posługuje się uprawniony cudzoziemiec. Ważne, aby na każdym etapie procesu realizacji szczepienia posługiwać się dokładnie tym samym dokumentem tożsamości, który posłużył do wystawienia e-skierowania.

• ***Pomoc psychologiczna***

Fundacja Instytut Wolności oferuje bezpłatną pomoc prawną i psychologiczną dla uchodźców z Ukrainy:

<https://www.helpukraine.com.pl/>

Grupa dla psychologów, psycholożek, terapeutów i terapeutek zrzeszonych na Facebooku oferuje darmowe wsparcie obywatelom Ukrainy. To inicjatywa obywatelska, która nie jest koordynowana przez żadną instytucję:

<https://www.facebook.com/groups/828841698514895/discussion/preview>

- ***Nadanie numeru PESEL***

Obywatele Ukrainy będą mogli wystąpić o nadanie numeru PESEL. Wnioski o nadanie numeru obywatele Ukrainy będą mogli składać od 16.03.2022 r. Wniosek o PESEL może złożyć każdy, to przybył w okresie od 24 lutego 2022 r. do Polski bezpośrednio z Ukrainy w związku z działaniami wojennymi, zgłosi się (złożyć wniosek) do dowolnego urzędu gminy.

- ***Dostęp do edukacji***

W zakresie nauki i szkolnictwa wyższego obywatelom Ukrainy przysługuje:

- Możliwość ubiegania się obywateli Ukrainy o stypendium socjalne i kredyt studencki, na podstawie oświadczenia o sytuacji rodzinnej i materialnej. W stosunku do nich zniesione będą także ograniczenia w zakresie liczby zapomóg, które może wypłacić uczelnia.
- Możliwość kontynuacji kształcenia przez obywateli polskich i obywateli Ukrainy, którzy 24 lutego 2022 r. byli studentami uczelni w Ukrainie, a nie mają dokumentów poświadczających okresy studiów, zdane egzaminy, zaliczenia lub praktyki zawodowe.
- W przypadku obywateli polskich, którzy 24 lutego 2022 r. byli studentami uczelni działającej na terytorium Ukrainy na kierunkach medycznych i zostali przyjęci przez uczelnię Polską na studia na kierunku odpowiadającym odbywanym przez nich studiom opłaty za studia niestacjonarne albo studia w języku obcym będą pobierane w wysokości nieprzekraczającej wysokości opłat za te studia w uczelni w Ukrainie. Jednocześnie, jeżeli studenci ponieśli już koszty czesnego za semestr letni w uczelni ukraińskiej, w polskich uczelniach nie będą ponownie ponosili tych kosztów w danym semestrze.
- Uczelnie mogą przeprowadzać postępowania w sprawie potwierdzenia ukończenia studiów na określonym poziomie m.in. w odniesieniu do obywateli Ukrainy przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny lub obywateli polskich, którzy wjechali na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio z terytorium Ukrainy w okresie od 24 lutego 2022 r., którzy nie posiadają dyplomów ukończenia studiów uzyskanych za granicą.

- **Pomocne strony internetowe**

Pod tym adresem obywatele Ukrainy mogą znaleźć kompleksowe informacje na temat pomocy, z której mogą skorzystać:

<https://pomagamukrainie.gov.pl/>

Urząd do Spraw Cudzoziemców przygotował specjalną stronę internetową oraz infolinię dedykowaną osobom potrzebującym pomocy. Szczegółowe informacje o legalizacji pobytu są dostępne na stronie:

<https://www.gov.pl/web/ua>

- **Pomocne infolinie**

Aby uzyskać informacje, w zakresie m.in.: punktów recepcyjnych czy ogólnych warunków i zasad wjazdu i pobytu w Polsce można zadzwonić pod ogólnopolski numer:

+48 47 721 75 75.

Informacje dotyczące szczegółowych zasad przekraczania granicy, kontakt ze Strażą Graniczną pod numerem:

+48 82 568 51 19.

Infolinia policji (sprawy bezpieczeństwa oraz osób zaginionych):

+48 47 721 23 07.

Źródła:

- *Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.*
- *Strona rządowa* <https://pomagamukrainie.gov.pl/>
- *Strona Straży granicznej* <https://www.strazgraniczna.pl/>

Oprac.

K. Duda

Wydział Polityki Społecznej, Rynku Pracy, Ubezpieczeń i Zdrowia OPZZ

15 marca 2022 r.

Załącznik nr 1

Lista punktów recepcyjnych przy granicy polsko-ukraińskiej

- **PRZEJŚCIE GRANICZNE DOROHUSK-JAGODZIN**
Pałac Suchodolskich Gminny Ośrodek Kultury i Turystyki, ul. Parkowa 5, 22-175 Dorohusk – osiedle
- **PRZEJŚCIE GRANICZNE DOŁHOBYCZÓW-UHRYNÓW**
Przygraniczne Centrum Kultury i Rekreacji, ul. Spółdzielcza 8, 22 – 540 Dołhobyczów
- **PRZEJŚCIE GRANICZNE ZOSIN-UŚCIŁUG**
Zespół Szkół w Horodle, ul. Piłsudskiego 58, 22 – 523 Horodło
- **PRZEJŚCIE GRANICZNE HREBENNE-RAWA RUSKA**
Szkoła Podstawowa w Lubyczy Królewskiej (zaplecze hali sportowej), ul. Jana III Sobieskiego 5, 22 – 680 Lubycza Królewska
- **PRZEJŚCIE GRANICZNE KORCZOWA-KRAKOWIEC**
Świetlica, Korczowa 155 37-552 Korczowa
- **PRZEJŚCIE GRANICZNE MEDYKA-SZEGINIE**
Hala sportowa – Medyka 285, 37-732 Medyka
- **PRZEJŚCIE GRANICZNE BUDOMIERZ-HRUSZÓW**
Szkoła Podstawowa w m. Krowica Sama 183, 37-625 Krowica Sama
- **PRZEJŚCIE GRANICZNE KROŚCIENKO-SMOLNICA**
Była Szkoła Podstawowa w Łodynie, Łodyna 41, 38-700 Ustrzyki Dolne

Pozostałe punkty recepcyjne

- Dom Studenta "Sokrates", ul. Małopolska 22, 45-301 Opole
- Kompleks Hotelowy JARD "Nad Zalewem", ul. Białostocka 94-98, 16-010 Wasilków
- Dom Harcerza. Gdańsk ul. Za murami 2/10
- CARITAS, 40-042 Katowice, ul. Wita Stwosza 10
- Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach, al. IX Wieków Kielc 3
- Olsztyn, ul. Niepodległości 53/55
- Międzynarodowe Targi Poznańskie, ul. Głogowska 14, Poznań ul. Al. Piastów 40A, Szczecin

